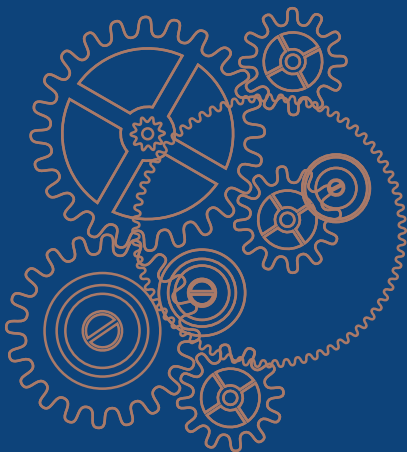


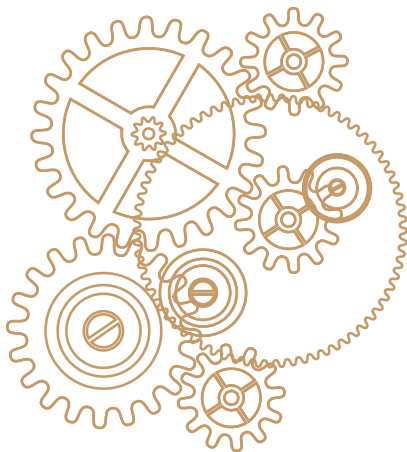
Савет Европе



ПАСОШ

за твоја права

Савет Европе



ПАСОШ

за твоја права

Добродошао/ла на путовање

Живот је чудесно путовање. Путујемо с многим људима путем који је пред нама, и сви желимо да нам путовање буде што безбедније, узбудљивије и срећније. Примерен начин да се то оствари јесте да се поштују права других људи. А то важи и за децу и за одрасле.



Као дечак или девојчица узраста млађег од 18 година, ти имаш извесна права. У Конвенцији о правима детета из 1989. године наводе се та права, као и кораци које владе морају предузети да би ти помогле да оствариш та права.



Сигурно су ти рекли да постоје ствари које немаш право да радиш или кажеш. Није ти дозвољено да оштећујеш ничије ствари, да крадеш, да повређујеш или вређаш друге људе. Али да ли знаш шта смеш да радиш и која су твоја права?

Овај пасош ће те повести на путовање кроз свет у којем ћеш открити нека од својих права.

Има шест станица на путу до твог крајњег одредишта. На свакој станици сазнаћеш више о томе шта су твоја права, и бићеш замољен/а да нешто важно урадиш. Када то буде готово, можеш да узмеш визу за права која си управо истражио/ла. То значи да можеш боље да се заштитиш и одбраниш када људи не поштују та права и да ћеш моћи да помогнеш и другој деци да сазнају како је то могуће.



Прва станица –
*твоје право на живот,
заштиту и развој*



Твој живот, твоја заштита и твој развој

- Имаш право да твоји интереси буду заштићени у свим одлукама које се тичу тебе и да не будеш дискриминисан(а), нпр. због свог порекла, мишљења, веровања или неког другог заштићеног личног својства.
- Имаш право на живот и на уравнотежен и здрав телесни, душевни, духовни, морални и социјални развој.
- Имаш право на храну, пијаћу воду, одећу, безбедан и топао дом и здравствену заштиту.



- Твоје право на заштиту од занемаривања ти гарантује задовољење свих оних потреба које су одраз твог благостања и спречавање и заустављање свих облика изабљивања, злостављања, вербалног, физичког и психолошког насиља, у породици, установама које се старају о деци или било ком другом окружењу у којем се нађеш.
- Имаш право на доступно и квалитетно образовање како би се обезбедио најпотпунији развој твоје личности, талената и способности. Твоје образовање мора да те научи да поштујеш права и слободе других и да те припреми за одговоран живот у слободном друштву, у духу разумевања, мира, толеранције, једнакости и пријатељства међу свим народима.
- Имаш право на тачне, потпуне и доступне информације које не утичу штетно на твој развој.
- Ако имаш неку потешкоћу у развоју или инвалидитет, имаш право да водиш достојанствен живот, тако да можеш да се интегришеш у друштво, развијаш своју личност и уживаш највећу могућу аутономију.
- Имаш право на одмор, доколицу, на доступне уметничке и културне активности у окружењу које одговарају твом узрасту и поштује твоја права.

Извади визу:

Разговарај са наставником/ицом и јави се добровољно да објасниш та права друговима и другарицама у разреду. Можеш чак и предложити да се направи плакат за школу.



Друга станица —
*твој идентитет,
твој приватни живот
и твоја породица*

Твој идентитет, твој приватни живот и твоја породица

- Имаш право на име, националност и заштиту свог идентитета. Ако припадаш етничкој, верској или језичкој мањини, не сме ти бити ускраћено право да водиш сопствени културни живот, исповедаш своју веру или користиш језик своје групе.



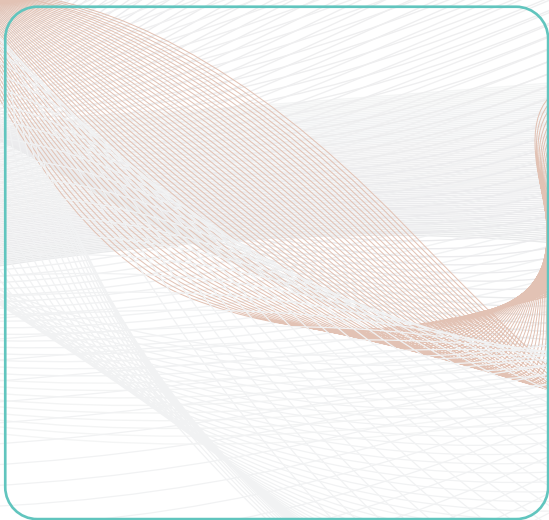
- Имаш право на заштиту своје приватности. Нико не сме незаконито да се меша у твој приватни живот или приватни живот твоје породице. Твој дом, твоја преписка, твоја част и углед заштићени су законом.

- Твоји родитељи заједнички су одговорни за твоје васпитање и развој. Њихово је право и дужност да ти пруже смернице у вези с тим како да остварујеш своја права и поштујеш своје обавезе.
- Имаш право да знаш ко су ти родитељи и право да те они одгајају, изузев ако то није у твом најбољем интересу.
- Имаш право да знаш где ти се налазе родитељи и да уђеш у другу земљу како бисте живели заједно. Твоји родитељи имају исто право у односу на тебе.
- У случају раздвајања, имаш право да се са тобом разговара о свим одлукама које се тичу твојих односа с родитељима. Ако си раздвојен(а) од оба родитеља или од једног од њих, имаш право да их редовно виђаш, изузев ако то није у твом најбољем интересу.
- Усвајање се може одобрити једино ако је то у твом најбољем интересу.

Извади визу:

Ко си ти?

Стави овде своју слику



Име:

Презиме:

Националност(и):

Име оца:

Име мајке:

Место живљења:

На шта сам поносан/на?

.....

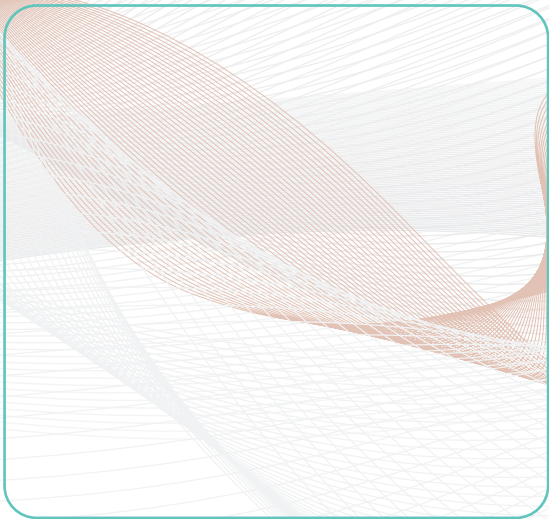
.....

.....

Извади визу:

Каква особа можеш да постанеш?

Замисли себе у 2040. години
и нацртај овде своју слику



Језици:

Студије:

Занимање:

Хобији:

Место живљења:

Драга особа у твом окружењу:

Путовао/ла сам у

.....

.....

.....

.....





Трећа станица –
твоје слободе

Твоје слободе

- Слобода мишљења: чим то будеш у стању да чиниш, имаш право да дајеш своје мишљење о свему што се тебе тиче. Твоје мишљење мора бити узето у разматрање.



- Слобода изражавања: имаш право да се слободно изражаваш и да тражиш, примаш и шириш информације.

- Слобода мисли, савести и вероисповести.
- Слобода удруживања: имаш право да се удружујеш с другом децом и да учествујеш на скуповима који се тичу питања која утичу на твој живот, раст и развој.

Те слободе имају и своје границе. Мораш да поштујеш права и слободе других, и не смеш да представљаш претњу друштву или себи. Речи које користиш бирај пажљиво! Информације које упућујеш другима или о другима не смеју да вређају достојанство и личност тих особа.

Извади визу:

Направи списак ситуација код куће, у школи или у свом граду где желиш да се чује и размотри твоје мишљење.

1. Код куће

-
-
-

2. У школи

-
-
-

3. У твојем граду

-
-
-

Извади визу:

Интернет је фантастична алатка за учење и дељење корисних информација с другима. Међутим, он такође може да крије неке опасности. Играј игру на вебу названу Кроз дивљу шуму веба, да научиш како да се заштитиш на интернету. Она постоји на многим језицима.

www.wildwebwoods.org



Четврта станица –
ти и држава



Ти и држава

- Држава мора да учини све што је неопходно да ти омогући да остварујеш своја утврђена права и слободе.
- Држава мора да те заштити и да осигура твоју добробит. Она мора да помогне твојим родитељима или особама које се старају о теби тиме што ће да оснива установе и службе које ће се старати о твојим интересима и добробити.
- Ако не можеш да живиш са породицом, држава мора да те заштити и да ти помогне. Она мора да пронађе решење које ће узети у обзир твоју прошлост и културу, а имаћеш и право да се твоја ситуација редовно преиспитује.
- Ако си претрпео/ла насиље, држава мора да ти помогне и да ти омогући да живиш у безбедном, подржавајућем и сигурном окружењу у којем ћеш моћи да растеш и развијаш се у складу са својим правима и потребама.



- Имаш право на правду и праведне одлуке које су у твом најбољем интересу. Држава мора да се постара да правосудни систем буде прилагођен твојим посебним правима и потребама.
- Не смеш да будеш подвргнут(а) мучењу или окупном или понижавајућем третману и/или кажњавању.
- Над тобом не сме да буде извршена смртна казна нити можеш бити осуђен(а) на доживотни робију.



- Не смеш да будеш незаконито ухапшен(а). Лишавање слободе мора да буде последња преостала могућност. Оно мора да траје што је краће могуће и да узме у обзир твоје потребе и твој узраст. Док си у притвору, мораш бити раздвојен(а) од одраслих притвореника или затвореника и, изузев у посебним околностима када је то у твом властитом интересу, имаћеш право да останеш у контакту са породицом.

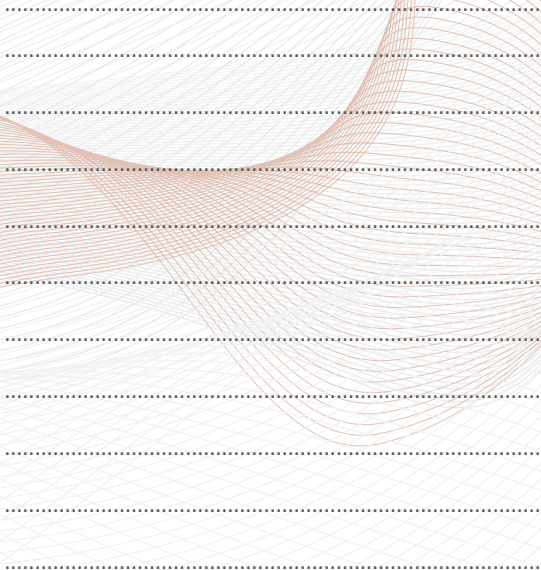


- Држава мора да те заштити и да се стара о теби за време рата. Ако ти је мање од 15 година, не можеш бити регрутован (а) у оружане снаге.

Међународне конвенције су уговори између држава. Тим уговорима утврђују се правила која се морају поштовати, али се њима такође државе подстичу да предузму мере које су повољније по децу. Ако је закон твоје земље повољнији по тебе од неке конвенције, онда се мора примењивати тај домаћи закон.

Извади визу:

Замисли и опиши савршену земљу за децу и наведи
5-10 права и/или бесплатних услуга које сва деца у њој
могу да остваре:



Можеш ли да замислиш неке начине на које твоја земља може помоћи деци:

- са потешкоћама у развоју и/или инвалидитетом

.....

.....

- која су морала да побегну из своје земље

.....

.....

.....

.....

- која су била изложена насиљу

.....

.....

.....

Пета станица –
Међународне организације
и ти



Међународне организације и ти

Државе су основале многобројне међународне организације. Поједине од њих, као Уједињене нације и Савет Европе, установљене су да би штитиле људска права, спречавале сукобе и развијале правичнија, богатија и демократскија друштва. Готово све међународне конвенције донеле су те организације, које потом предузимају кораке како би осигурале да државе поштују права предвиђена тим конвенцијама.

Комитет за права детета прати примену Конвенције УН о правима детета. Да би проценио колико је нека држава успешна, Комитет за права детета разматра информације добијене од те земље, а слуша и ставове независних институција за људска права (укључујући и комесаре и омбудсмане за децу), невладиних организација (као што су националне добротворне организације) и деце и младих.

Након што размотри све те информације, Комитет за права детета израђује нацрт документа под називом „закључне примедбе“ о земљи коју је оценио. У њима се излаже оцена Комитета о напретку у спровођењу Конвенције у тој земљи, указује се на области у којима постоје разлози за забринутост и дају препоруке за побољшање положаја деце у тој земљи.



Деца такође могу да изложе своје случајеве пред Европским судом за људска права. На пример, Суд је утврдио да је једна земља прекршила Конвенцију јер није заштитила децу од телесног кажњавања у затвору, школи и код куће. За другу земљу је утврђено да се није старала о једној девојчици која је путовала сама.

Постоје и међународне организације које нису формирале владе већ добротворне организације. Оне играју веома важну улогу у саветовању и убеђивању влада да боље заштите права деце.

Извади визу:

Претражи интернет и провери:

1. закључне примедбе Комитета за права детета у вези са твојом земљом:

www2.ohchr.org/english/bodies/crc/

.....

2. шта Савет Европе ради за унапређење права детета:

www.coe.int/children

.....

3. велики број занимљивих видео и аудио извора о правима деце на веб-сајту Уницефа MAGIC:

www.unicef.org/magic

.....

4. веб-сајт Информативне мреже за права деце, где можеш наћи значајне информације које потичу од влада, добротворних организација и разних међународних организација.

www.crin.org

.....

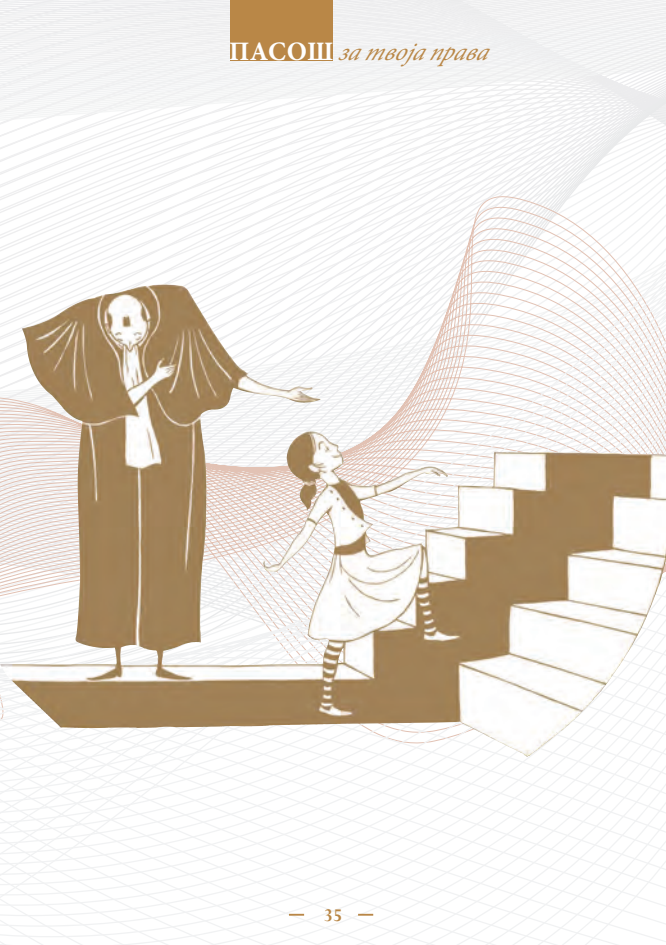


Шеста станица –
одбрана твојих права

Шта ако се та права не поштују?

Остваривање одређених права може бити ограничено из ваљаних разлога, нпр. да би се ти заштитио/ла од велике опасности или да би се узела у обзир твоја зрелост или узраст. Нека права, као што су право на живот, образовање, здравље и заштиту од насиља и изабљивања никада се не могу ограничити, и то не могу да учине ни родитељи ни наставници. Ако мислиш да су ти права прекршена, можеш:

- да разговараш са особама којима верујеш, као што су твоји родитељи, наставници, лекари, пријатељи, социјални радници или особе које се старају о теби;
- да позовеш посебан телефонски број за децу жртве насиља како би разговарао/ла са особом која ће моћи да те посаветује;
- да одеш у полицију, поднесеш жалбу и затражиш заштиту од државе;
- да се обратиш заштитнику права деце, Поверенику за заштиту равноправности, или неком добровољном удружењу које штити права деце;
- или да се чак у извесним случајевима обратиш Европском суду за људска права.

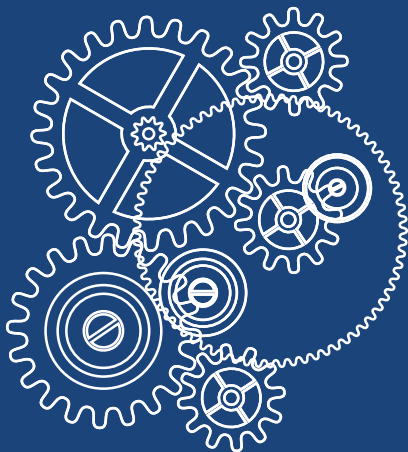


Извади визу:

Запиши имена и бројеве телефона институција и људи и организација којима можеш да се обратиш ако ти је потребна помоћ.

Основне информације о њима ћеш добити од родитеља/старатеља, наставника. Информације можеш да допуниш и бројевима које ћеш пронаћи на интернет претраживачу уносећи у претрагу кључне речи (нпр. бројеви телефона за помоћ деци).

Савет Европе



Честитамо!

Честитамо!

Сада имаш све визе које су ти потребне да боље заштитиш и одбраниш своја права.

Сигурни смо да си уживао/ла у овом путовању кроз свет својих права. Важно је да све што си научио/ла поделиш са одраслима око себе и са другом децом. Сигурно имаш пуно идеја о томе шта би се могло урадити да се побољша живот многе деце. Надамо се да ћеш желети да урадиш све што можеш како би се твоје идеје преточиле у праксу!



Наш тим ти жели срећу у будућим авантурама.

Да ли желиш да поделиш своје идеје са Саветом Европе?

Можеш да нам:

- пошаљеш имејл на **children@coe.int**
- пошаљеш писмо или цртеж на
“Building a Europe for and with children”
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex France

Не заборави да додаш своје име, земљу и узраст!
Објавићемо неке од порука и цртежа на нашем веб-сајту.

**Фото-галерија мојих
пријатеља и породице**

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

www.coe.int